

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**B. Haymonis, Episcopi Ante DCCC. Circiter Annos
Halberstadensis, Historiae Ecclesiasticae, Sive De Rerum
Christianarum Memoria, Libri X**

Haimo <Halberstadensis>

Helmestadi[i], 1671

Liber V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10968

HAYMONIS HISTORIÆ
D. HAYMONIS
HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ
LIBER V.

CAPUT I.

De durissima persecutione Christianorum.

Igitur Sotheri Episcopo XII. ab Apostolis, succedit Eleutherius, XVII. anno Imperii M. Antonini Veri. Quo in tempore per multas Romani orbis provincias, & acclamatione vulgi, & seditione adversum nostros, durissimæ persecutiones concitantur, ita ut martyrum multa millia per singula loca fierent.

CAP. II.

Epistola Lugdunensium.

Tunc servi Christi habitantes apud Lugdunum & Viennam, nobilissimas Galliæ urbes, gravissimis tribulationibus affliguntur: quibus, ut breviter & raptim per omnia persecutionum genera concludamus, totis viribus congressus est inimicus. Et primo quidem domorum eis prohibetur habitatio: tum deinde usus balnearum: post etiam processus ad publicum: ad ultimum verotam publicus quam privatus locus. Sic denique injuria affecti clauduntur, verberantur, lapidantur & excruciantur: adeo ut singulas cruciatus species nemo possit exponere. Sed sustinent æquanimiter sancti, ut stabiles Christi columnæ: nec solum jam ferunt impetus, sed ultro etiam expetunt. Quidam autem infirmiores inventi, & invalidi, peccatis suis forsan exigentibus, labuntur
ferme

ferme decem: qui lapsu suo luctum ingentem relinquunt Ecclesiae, quae de lapsibus nostrorum magis, quam de tormentis tristatur. Tunc adversus nostros, diabolo instigante, nova & capitalia mendacia plebs infidelium commentatur. Et comprehensis quibusdam servis paganis Christianorum, extorquet ab eis tormentorum metu, quod & Christiani filios suos comedant, & matribus & sororibus abutantur. Hinc apud omnes Christiani execrationi habentur, praesertim apud eos, qui elementius adversus eos agebant. Inter quos *Sanctus* quidam nomine, *Diaconus Viennensis*, & *Blandina*, nobilis foemina, & *Photinus* venerabilis *Lugdunensis* Episcopus, cum jam nonagenaria esset aetate, & praeter languorem ac senio magis deferretur ad tribunalia, quam duceretur, solvuntur martyrio, sicut gesta eorum habent. Partitur & cum eis *Attalus* quidam, cujus inter tormenta nobilis vox illa fuit, cum affarentur carnes ejus, & nidor adultae carnis perfentiretur. *Hoc est, inquit, homines comedere, quod vos facitis. Neque nos homines comedimus, neque aliud quid mali agimus.* Interrogatus, quod nomen haberet Deus, eleganter respondit: *Qui plures sunt, nominibus distinguuntur; qui unus est, non indiget.*

CAP. III.

Epistola Lugdunensium.

Tanta autem beatorum martyrum humanitas erat & humilitas, ut frequenter martyres facti, post bestias, post ignes & laminas, nullatenus paterentur se *Martyres* appel-

appellari, vel in sermone, vel in epistola fratrum; & si quis hæc fecisset, durius increpabant, dicentes: quod hæc appellatio soli Christo debeat, vel certe his, qui post bonam confessionem discederent de hac vita, & pergerent ad Deum. *Nos autem humiles & egeni, aiebant, optamus, ut ipsa saltem in nobis confessio tuta permaneat.* Tanta ergo erat in iis humilitas, ut cum rebus ipsis martyres essent, nominis tamen iactantiam fugerent: Inter fratres humiles, inter persecutores elati. Accusabant neminem, absolvebant cunctos, litigabant erga nullum; orabant pro persecutoribus suis, utentes verbis S. Stephani martyris, dicentis: *Domine, ne statuas illis hoc peccatum.* Et per nimiam charitatem, quam habebant in Christo Jesu, & his qui lapsi fuerant totis miserationum visceribus inhærebant, omnipotenti Deo effundentes pro eis flumina lacrymarum. Nec sibi gratum iter dicebant, eundi ad Dominum, si pars membrorum suorum, de ecclesiis rapta, à Diabolo diriperetur. Hæc ergo quæ ex tanto autoritate virorum descendunt, dicta sunt propter eos, & contra eos, qui tumidi & elati adversum fratres feruntur, & si qui forte titubaverint, viscera miserationum Christi putant ab eis penitus excludenda.

CAP. IV.

De Irenæo illustri.

Igitur Photino, Lugdunensi Episcopo, cum cæteris martyribus coronato, Irenæus, Polycarpi auditor in
pue-

in pueritia, sacerdotio ejus succedit. Hic multos scripsit libros, & præclara ingenii sui monumenta reliquit. Inter multa & innumera sua opuscula quoddam de LXX. Interpretibus elegans miraculum narrat.

C A P. V.

De LXX. Interpretibus.

Ptolemæus, inquit, Lagi filius, volens Bibliothecæ suæ, quam apud Alexandriam ex omnium Græcorum voluminibus construebat, majorem gloriam quærere, petit etiam ab Hierosolymis, ut eorum Hebræas scripturas, in Græcam linguam interpretatas, acciperet. At illi (quippe subjecti erant Macedonibus) electos, & in Scripturis sanctis in utraque lingua peritissimos viros, LXX. presbyteros, miserunt ad Ptolemæum: In quo tamen voluntas Dei & consilium gerebatur. Tunc ille, singulorum volens accipere documenta, & verens, ne forte per interpretationem occultarent insertam divinis voluminibus veritatem, singulos à se invicem separat, & eadem seorsim positos interpretari jubet, eumque interpretandi ordinem in singulis voluminibus observari. Quosque rursum coram se in unum revocare, & conferre ad invicem, quæ singuli interpretati fuerant, jubet. Et tunc Deus vere glorificatur, & Scriptura sancta, quod vere divina sit, agnoscitur. Omnes enim eadem, iisdem verbis, iisdemque nominibus, interpretati sunt ab initio usque in finem, ita ut & ipsi, qui aderant, gentiles agnoscerent, quod Dei nutu scripturæ interpretatæ sunt. Nec mirum, cum Hesdram
G sacer-

sacerdotem inspiraverat Deus ad reparationem Hebraeorum voluminū, sub captivitate Nabugodonosor Regis corruptorum.

C A P. VI.

De eodem.

Hoc *Irenæi* testimonium ad reverentiam divinarum scripturarum posuimus, licet quibusdam ecclesiasticis viris videatur Apocryphum, pro eo maxime, quod *Iosephus*, scriptor Hebræorum, nihil tale affirmat, sed in una eademque Basilica scribit eos pariter contulisse. Quod & beatus *Hieronymus* in præfatione Pentateuchi contestatur. Sed jam ad narrationis ordinem revertamur.

C A P. VII.

De miraculo in exercitu Christianorum.

Igitur, *Antonini* temporibus, quibus tot mala illata esse referuntur, *Marcus Aurelius* frater ejus bella infert Sarmatis ac Germanis: cujus exercitus dum fiti periclitatur, quidam milites Christiani, qui aderant, supplicat; quorum supplicationibus, & pluvia large de cælo profusa reficit exercitum, & fulmina crebro corruscantia fugant eminus hostes. Narrant & hoc *Gentilium historie*, sed qui hoc à nostris impetratum esse, subticendo dissimulant. *Antoninus* regnavit XIX. annis.

C A P. IIX.

De diversis hæresibus diversorum hæreticorum.

Interea moritur *Antoninus*, *Commodus* succedit Imperio.

rio. Tunc *Iulianus* apud Alexandriam suscepit sacerdotium. Tunc *Pantænus* Stoicus, ibidem Ecclesiasticæ scholæ rector, in disputatione de dogmate nostro disertissimus habetur. Qui fidei calore succensus, usque ad *Indiam citeriorem* prædicat verbum Dei. In cuius divinæ eruditionis schola *Clemens* Alexandrinus maxime effloruit. Tunc *Narcissus* præsidens ecclesiæ Hierosolymorum celebris habetur, præclarus fide & opere signorum. De quo fertur inter universa ejus miracula, quod miro & inaudito genere virtutis aquam in oleum convertit, quando forte in solenni die vigiliarum Paschæ oleum deesset luminaribus. Per idem tempus hostis generis humani, nihil unquam ocii gerens, diversas & varias hæreses per singula quæque loca suscitavit, in quibus maximum sui generis serpentem apud Asiam Phrygiamque producit, *Montanum*. Qui se *Paracletum* nominat, & mulieres quasdam secum, *Maximillam* scilicet & *Priscam*, Prophetissas esse, velut ex sua inspiratione, confingit. Hic impie docet nuptias solvi, & jejuniorum leges primus imponit. Hic *Pepusam* & *Thymium*, oppida Phrygiæ, *Hierusalem* appellat, atque in hæc omnes congregandos decernit. Hic exactores pecuniæ statuit, & sub nomine oblationum, munera artificiosius accipit. Hic salaria præstat prædicantibus verbum suum, ut per hoc vincti, enixius ejus doctrinæ præbeant operam. Sed traditur, quod tandem ipse, & mulieres suæ, ipso

Dæmone, quo inspirabantur, agente, diversis temporibus laqueo vitam finierunt, exemplo Iudæ proditoris. Sub hoc tempore etiam in urbe Roma regula Ecclesiasticæ traditionis vexatur per *Blastum & Florum* schismaticos. Sed fuere tunc, per Dei gratiam, viri fidei & virtutis, qui tam prædictas hæreses, quam schismaticos destruxere, scribentes adversus hæc libros vel epistolas; ut, *Irenæus, Miltiades, Serapio, Apollonius, & Apollinaris, & multi alii.*

C A P. IX.

Questio oborta de die Paschæ.

Interea, præfidentibus Ecclesiæ egregiis sacerdotibus sub Principe *Commodo, Victore* apud Romam, *Demetrio* apud Alexandriam, *Serapione* apud Antiochiam, apud Cæsaream Palæstinæ *Theophilo, & Narcisso* Hierosolymis, apud Ephesum vero *Polycrate*, quæstio non minima exoritur in provinciis Asiæ, veluti ex antiqua eorum observatione descendens, quod quarta decima Luna putarent omni tempore *Pascha* observandum, quando scilicet Iudæis præcipitur agnus immolari: velut necessario confirmantes, *in quacumq; die septimanæ XIV Luna venisset, solvi debere jejunium*: cum talis consuetudo in aliis provinciis nunquam observata fuisset, vel ecclesiis. Ob quam causam conventus Episcoporum & Concilia convocantur, tam apud *Cæsaream* Palæstinæ, quam apud *Romam*; altercantibus *Victore* Romano Pontifice, cæterisque Occi-

Occidentalibus Episcopis, contra Asianos, & dicentibus, quod non liceat aliquando, nisi in die Dominica, in qua Dominus surrexit, dominicum Paschæ celebrare mysterium, & in hac sola solvendum esse jejunium.

C A P. X.

Allegatio Asianorum de tempore Paschæ.

Affirmantibus e contra Asianis, & maxime Polycrate Ephesiorum Episcopo, qui inter eos primatum agere videbatur, quod ab illo intemerato die Paschæ, in quo, secundum Evangelium; etiam ipse Dominus suum Paschæ celebravit, nihil licet addere aut subtrahere, ut ultra XIV. diem, vel infra, celebraretur: prætendentibus etiam antiquum morem & majorum traditionem, & dicentibus, quia Philippus Evangelista, qui cum suis filiabus dormit in Asia, & Ioannes Apostolus, qui supra pectus Domini in Coena recubuit, nec non & Polycarpus discipulus ejus observaverunt. Tandem autem inspiratione divina plurimis in unum concordantibus, & sanioris fidei & scientiæ Episcopis, promulgatum est solenne decretum à Victore Romano Pontifice de Paschæ concordia: & subscribentibus venerabilibus Episcopis, Narcisso Hierosolymitano, Theophilo Cæsariensi, Irenæo Lugdunensi, cum cæteris Episcopis Galliarum, & confirmantibus, quod in Dominica die Resurrectionis Christi mysterium Paschæ debeat omnimode celebrari.

Ratio authoris libri, super eodem.

Mihi autem videtur Romanam ecclesiam prudenti consilio & saniore sententia hoc potius elegisse, ne judaisare videremur, & Mosaicum adhuc, vel figurativum Pascha observare, si semper xiv. luna solennitatem Paschæ celebremus. Vnde, quia finito veteri & typico, novum Pascha Christus instituit, & profu agni typici tradidit immaculati sui corporis & sanguinis mysterium; recte, sicut agnum typicum non sumimus, sic jam figuram negligimus, cum rem teneamus. Itaque etiam xiv. diei observantiam cum Judæis non facimus, sed die Resurrectionis Domini novum potius nostrum Pascha celebramus. Quia cum Pascha *transitus* interpretetur, & nostrum transitum, vel de vitiis ad virtutem, vel de morte ad vitam significet, recte & vere transitus noster, qui à Passione Domini incipit, cum Dominus resurgit, perficitur, & ideo tunc potius Pascha celebramus. Nihil enim nobis Christum mori profuit, nisi & resurgere profuisset. Sunt & aliæ forsan Patrum rationes, quas diligens & studiosus lector alicubi poterit reperire. Sed jam ad narrationis ordinem revertentes pausemus hic aliquantulum, ut postmodum recreati, sextum volumen expediamus.

D.HAY-